

civilretlige søgsmål med krav om erstatning som følge af faglige tvistigheder samtidig med, at man ophæver arbejdsretsloven. Egentlig mener vi ikke, at lov om erstatningsansvar (nr. 228 af 23. maj 1984) burde rumme mulighed for at idømme et sådant erstatningsansvar, idet arbejdskraften ikke burde kunne idømmes en økonomisk erstatning for den »skade«, arbejdskraftens manglende arbejde måtte påføre en arbejdsgiver. Hoveriet og fæstebonden er afskaffet i Danmark for længst, og vi har ikke arbejdspligt. Men vi ved også, at arbejdsretten er indført for at sikre arbejdsgiverne en hurtig og effektiv domfældelse over for arbejdere, der ikke vil makke ret. Vi ved, at arbejdsretten på en og samme tid fungerer som en instans, der cementerer fagtoppens klassesamarbejdspolitik, og som ikke tager så specielt nøje på de traditionelle krav om retssikkerhed. Vi ved, at aktive arbejdere bliver dømt uden noget krav om anden form for bevis end en formodning om, at de aktivt ønsker at forbedre deres løn- og arbejdsforhold.

Når vi stiller forslag om at afskaffe arbejdsretten, skal vi ikke have oprettet et lignende system andetsteds i det borgerlige retssystem, f.eks. en speciel afdeling af byretten, der kunne dømme aktive arbejdspladser på stribe efter samme system, som bruges i arbejdsretten. Det er for at sikre dette, at vi mener, det skal præciseres, at der ikke kan pålægges civilretligt ansvar.

Gradvise skridt, hvis der ikke er flertal for en total afskaffelse

VS ønsker altså arbejdsretten fuldstændig afskaffet, således at lønarbejdernes muligheder for at forbedre deres forhold øges.

Såfremt det under behandlingen af dette lovforslag imidlertid skulle vise sig, at der ikke kan opnås flertal for en total afskaffelse af det statslige arbejdsretssystem, men kun for en afskaffelse af nogle af dets uhyrligheder, er VS absolut også villig til at medvirke til sådanne mindre forbedringer til fordel for arbejderbefolkningen.

Men det er her magtpåliggende for os at præcisere, at vi vil *demontere* arbejdsretten. Vi mener, det er en forkert vej at gå at tro, at arbejdsretten kan gøres mere retfærdig. Vores vurdering er, at med kapitalistiske samfundsforhold vil et så centralt felt for borgerskabet som arbejdsretten som hovedfunktion altid virke disciplinerende, bevare arbejdspligten osv. Derfor kan vi støtte en stykkevis afskaffelse af arbejdsrettens magtbeføjelser og de regler, der indskrænker arbejderklassens kampfrihed. Derimod kan vi ikke gå ind for ændringer,

der udbygger arbejdsretssystemet. Vi skal skynde os at præcisere, at vi med dette lovforslag ikke vil blande os i, hvilke systemer der udvikles på arbejdsmarkedet *uden om* staten, dvs. om der laves voldgifts- og mæglingssystemer. Det vil sige, vi er selvfølgelig indstillet på, at der skal laves aftaler på arbejdsmarkedet, der medfører, at der kan arbejdes. Men vi mener under ingen omstændigheder, at det skal være en instans som arbejdsretten – uden for de aftalende parter – der som støtte til den ene part med statslig tvang kan gå ind i et aftaleforhold. Vi mener dermed, at parterne, det være sig klub kontra den enkelte ejer eller hovedorganisationerne over for hinanden, skal have ret til frit at aftale mellem hinanden som parter, hvorledes uoverensstemmelser om forståelse af aftaler skal behandles, dvs. hvorledes fortolkningstvivel og interesselister eventuelt skal belyses og mægles, og hvilke varsler der skal være for arbejdsstandning osv. Det vil vi blande os i *i praksis* ude på arbejdsmarkedet. Men her i folketinget skal der ikke lovgives om det.

Blandt de midler i arbejdsretslovgivning, der i særlig grad angriber arbejderbefolkningens muligheder for at forbedre sine forhold, og som vi derfor i særlig grad ønsker at afskaffe eller i det mindste modificere, er

1. bodssystemet,
2. fortolkningsfordelen.

ad 1) Bestemmelserne i arbejdsretslovens § 12 om mulighed for idømmelse af bod fjernes

I oktober 1970 blev der nedsat et udvalg, som skulle gennemgå arbejdsretsloven og fremkomme med indstillinger til eventuelle ændringer. I spørgsmålet om bodsbestemmelse var der uenigheder. LO fremførte kravet om, at boden helt skulle bortfalde, hvilket DA modsatte sig kraftigt, og det kom til et kompromis, hvor man *fælles* anbefalede en bibeholdelse af bodssystemet med visse begrænsninger. Sagen kom op i folketinget i foråret 1973, og den daværende socialdemokratiske arbejdsminister fremkom med et lovforslag, der 100 pct. fulgte, hvad LO og DA i fællesskab var blevet enige om. Det vil sige, socialdemokratiet afstod fra at benytte det daværende arbejderflertal med SF og afskaffe bodssystemet. SF stillede nemlig i f.m. behandlingen af lovforslaget forslag om afskaffelse af bodssystemet. Men socialdemokraterne benyttede sig ikke af flertallet.

Der findes forskellige former for bod, og den form for bod, der kraftigst hæmmer arbejderbe-